

Angst en schaamte (1991)

Sieth Delhaas

De Bazuin, Splinter, 25 januari 1991

Hardnekkig dringt zich deze dagen een beeld aan mij op dat al jaren in mijn onderbewustzijn verscholen ligt. Het is vrijdag vroeg in de avond van de vierde mei. Er doen geruchten de ronde dat de oorlog nu werkelijk is afgelopen. Mijn ouders gaan de straat op om zekerheid te krijgen. Wij moeten binnen blijven. Vandaag nog is in onze buurt een man door een Duitse, kennelijk op de vlucht geslagen soldaat neergeknald. Ik zie mezelf in de hoek van de huiskamer. Mijn broer stelt voor om God te danken voor de bevrijding. We knielen samen aan de orgelkruk. Heb ik gedankt? Ik weet het niet. Wat ik wel weet en wat me juist deze dagen zo fascineert is wat ik toen als negenjarige, vroom maar heel bang, mezelf beloofde: als ik dit nog 'ns beleef, ga ik aan de gaskraan hangen. Een belofte voortkomend uit vijf jaar angst. Bloed en afgeschoten ledematen, doden vlak naast je omdat de bom jou net niet raakte, de geur van rokend puin die Rotterdam nooit verlaat.

Vandaag, Vught, 17 januari 1991 – is het zover.

Vandaag geen angst maar schaamte. Schaamte om te worden gerekend tot een bondgenootschap dat een bloedige aanval inzet, schaamte om te behoren tot een volk dat voor het merendeel het geweld omhelst. Schaamte omdat onze politieke leiders zich vanachter hun bij deze gelegenheid opgezette bezorgde maskers, distantiëren van hun werkelijke verantwoordelijkheid. Lubbers en Ter Beek zeggen dat de 'wapens spreken'.

De mediazuilen hebben elkaar gevonden in een gezamenlijke oorlogsshow. De beurs van New York herstelt zich al tijdens deze eerste oorlogsuren van de schrik en eindigt de dag met duizend punten winst. De olieprijsen zijn gezakt deze eerste nacht en in de woestijn zullen de lijkenzakken gevuld worden met de lichamen van de armste Amerikanen – de zwarten, de Latino's en de Aziaten ondanks de belofte van een korte actie waarmee 'alles zo snel mogelijk achter de rug zal zijn'.

De leugenmachine draait op volle toeren. Ik overbrug de afstand van mijn besluit-uit-angst in de lente van 1945 naar mijn gevoel van schaamte en de tijd die ligt tussen mijn schrijven en uw lezen met twee regels van Dorothee Sölle: 'Geloven betekent voor ons: in een objectief cynische situatie het cynisme bestrijden.'

